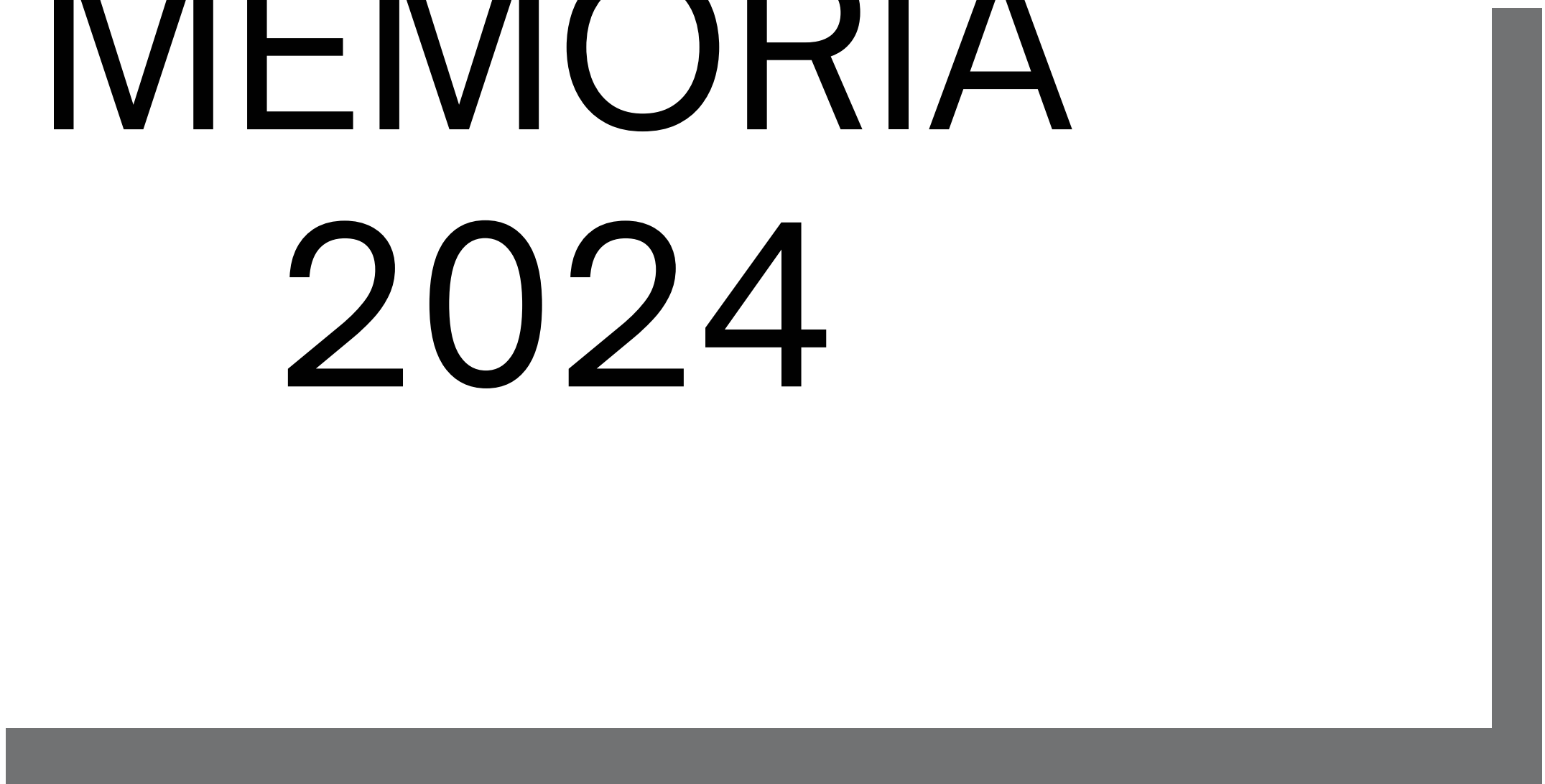
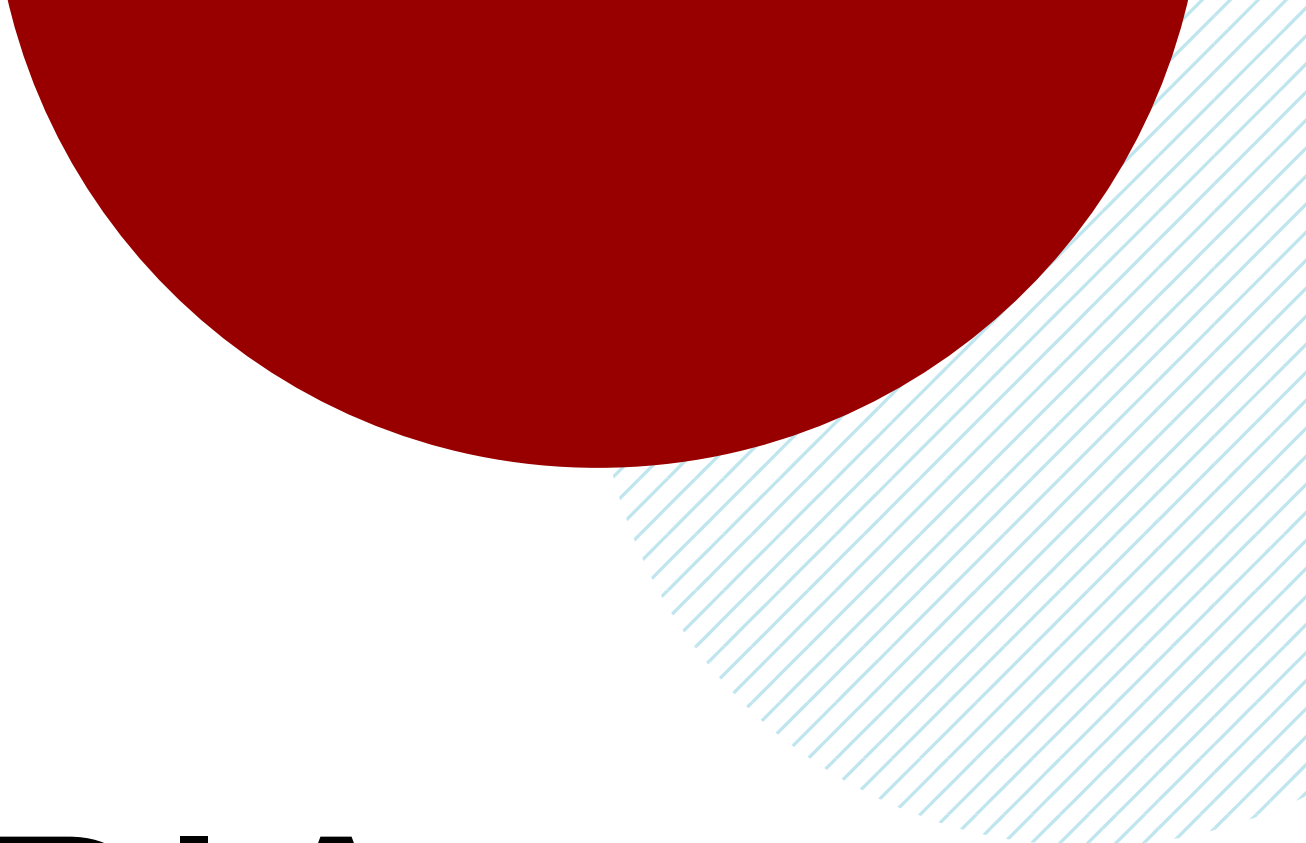

Institut Borja de
Bioètica

UNIVERSITAT RAMON LLULL

MEMÒRIA 2024

Presentar la memòria cada any és ocasió d'agraïment per tot el viscut i compartit.

Recordem, és a dir, tornem a passar pel cor, persones, cursos i esdeveniments que no ens han deixat pas indiferents, que ens han enriquit i ens han convidat a aprofundir, cercar, i treballar per unes societats més humanitzades i justes.

L'any 2024 té un accent molt especial per a l'Institut Borja de Bioètica . El Dr. David Lorenzo Izquierdo ha pres el relleu en la Direcció General de l'Institut a la Dra. Montserrat Esquerda Aresté.

Vull expressar el meu agraïment, i el de tot el Patronat, a la Dra. Montserrat Esquerda. Ha dirigit el IBB amb gran professionalitat, rigorositat acadèmica i científica, i generositat durant gairebé deu anys. Deixa un equip consolidat, i uns grups i línies de recerca que aporten molt valor a les nostres societats. Ha obert col·laboracions diverses, tant en l'àmbit de les ciències de la salut com en l'àmbit social. Ha contribuït al prestigi del qual gaudeix el IBB arreu. Tenim el goig de poder continuar comptant amb la seva col·laboració, tant en la recerca que duem a terme al IBB, com acadèmicament.

Agrair també al Dr. David Lorenzo Izquierdo que hagi acceptat la Direcció General del IBB. Graduat en Humanitats per la Universitat Pompeu Fabra (1999) i doctor en Humanitats (àrea d'Ètica,) el Dr. David Lorenzo aporta, entre moltes altres coses, un currículum acadèmic brillant, i una dilatada trajectòria en recerca i docència en els camps de l'ètica i la bioètica. Ha desenvolupat la seva carrera professional en diverses institucions espanyoles i estrangeres. Vull destacar el seu compromís amb la missió i valors de l'Institut Borja, així com la seva il·lusió i dedicació a fer créixer l'aportació rigorosa, compromesa i solidària del IBB en l'àmbit de la bioètica, contribuint al bé comú, bastint ponts i aportants valors interdisciplinàriament.

Un altre fet remarcable de l'any 2024 ha estat la contribució del IBB en la creació, conjuntament amb la Fundació Escola Cristiana de Catalunya, del primer "Comitè d'Ètica de l'Educació" de l'Estat Espanyol.

Acabo agraint al personal, col·laboradors, Patrons, amics, i alumnes la vostra tasca inestimable per dur a terme tot el que exposem a la memòria, i moltes altres coses que us convido a conèixer a través dels nostres canals de comunicació o venint a l'IBB.

Margarita Bofarull Buñuel
presidenta del Patronat de
l'Institut Borja de Bioètica

L'any 2024 ha estat l'any en què he tingut l'honor i la grata responsabilitat de prendre la direcció de l'Institut. El tancament de l'any és un moment per a agrair la confiança del Patronat i la gran labor i ajuda que ha prestat la Dra. Montserrat Esquerda durant els anys en què ha dirigit la institució. El seu esforç i la seva gestió han estat fonamentals per al desenvolupament de l'activitat formativa i científica de l'Institut.

Durant aquest any l'oferta formativa de l'Institut s'ha consolidat i ampliat. El Màster Universitari en Bioètica i els cursos 'in company' han continuat creixent i millorant la qualitat i l'abast dels seus continguts. Així mateix, s'han consolidat els diversos grups de recerca i les activitats d'assessorament (tant en l'àmbit clínic com social).

En tota aquesta activitat s'ha manifestat novament un dels elements distintius de l'Institut Borja de Bioètica, element de gran valor i de summa importància per a oferir una bioètica de qualitat: la seva interdisciplinarietat. Tant en l'àmbit docent com en l'investigador i el d'assessorament, l'equip de l'Institut ha desenvolupat una activitat veritablement multidisciplinària: persones de perfils molt diversos (provinents de la Medicina, la Teologia, la Filosofia, la Sociologia i altres disciplines) han col·laborat i conjuminat forces per a treballar i reflexionar sobre temes que preocupen en la pràctica assistencial quotidiana.

D'aquesta manera, l'Institut ha continuat desenvolupant la seva vocació de servei als professionals, a l'acadèmia i a la societat. Aquesta vocació es plasma en les múltiples iniciatives i activitats que recull aquesta Memòria. El desenvolupament de tota aquesta activitat ha estat possible gràcies al compromís i al treball de qualitat de tots els professionals que conformen l'equip de l'Institut. A tots ells, moltes gràcies.

David Lorenzo Izquierdo
director general de l'Institut Borja de Bioètica

A close-up photograph of a person's hands using a pencil and a ruler to draw a red line on a graph. The background is blurred, showing other people in a classroom or office setting.

Sumari

- 01 Docència
- 02 Recerca
- 03 Assessoria
- 04 Transferència de coneixement
- 05 Institucional

Docència

Màster Universitari en Bioètica

Programa de Màster Interuniversitari en Bioètica conjuntament entre el Institut Borja de Bioètica i la Universitat Pontifícia de Comillas. Des de l'IBB es coordina la modalitat virtual. Durant l'any 2024 han coincidit 3 promocions d'alumnes de Màster:

- 2n curs promoció 2022-24 (15a edició)
- 1r curs i inici 2n curs promoció 2023-25 (16a edició)
- 1r curs promoció 2024-26 (17a edició)

Posgrau en Bioètica Aplicada

S'ha realitzat la 8a edició del Títol d'**Expert Universitari en Bioètica Aplicada en l'àmbit clínic i assistencial** que permet adquirir coneixements bioètics tant a nivell general com en àmbits específics, desenvolupar la metodologia de discussió de casos, i augmentar els coneixements ètics en àmbits clínics específics.

A més si s'ha realitzat el *Curs d'Iniciació en Bioètica* es pot convalidar els 4 primers mòduls.

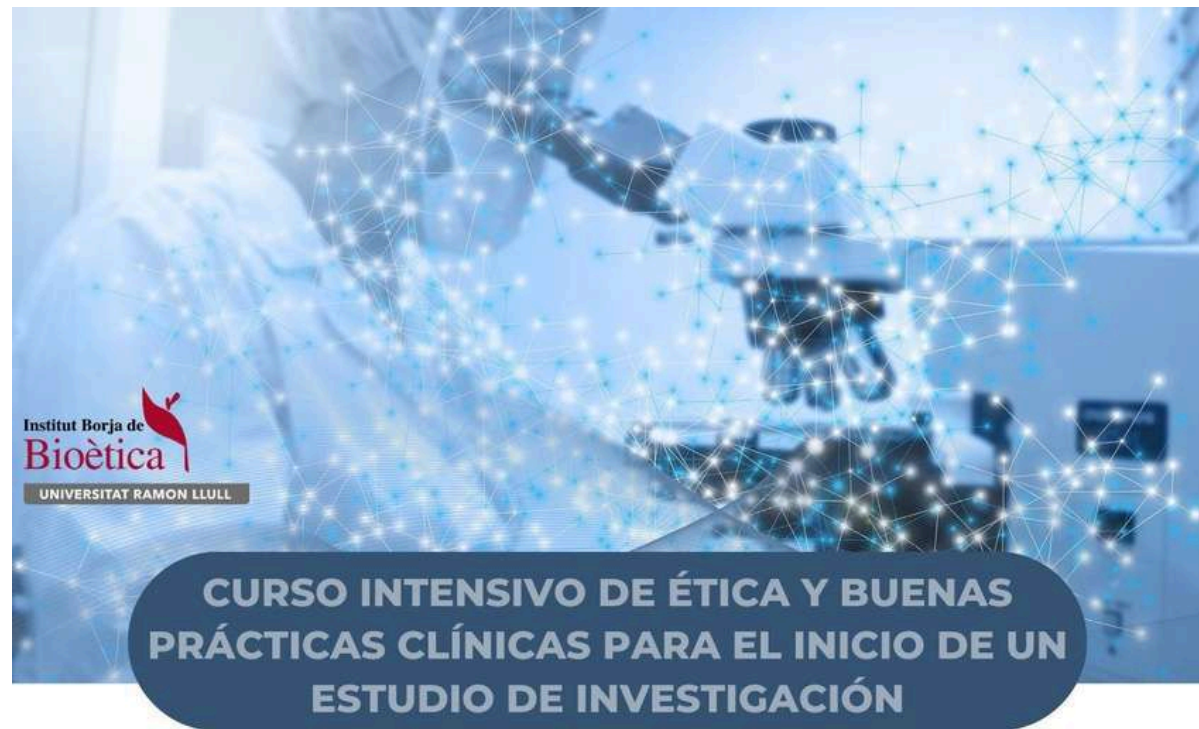
Experto Universitario en Bioética Aplicada en el ámbito clínico y asistencial

www.iborjabioetica.url.edu

Cursos de formació continuada acreditada

L'Institut Borja de Bioètica comprometès amb una àmplia oferta formativa, també ofereix formació monogràfica especialitzada en diferents àmbits com són: Curs d'Iniciació a la Bioètica i Ètica social, Aspectes Ètics al final de la Vida, Aspectes Ètics en Salut mental i discapacitat, Ètica en Pediatria, Ètica de la Recerca i Bona Pràctica Clínica, consolidant així la seva oferta formativa.

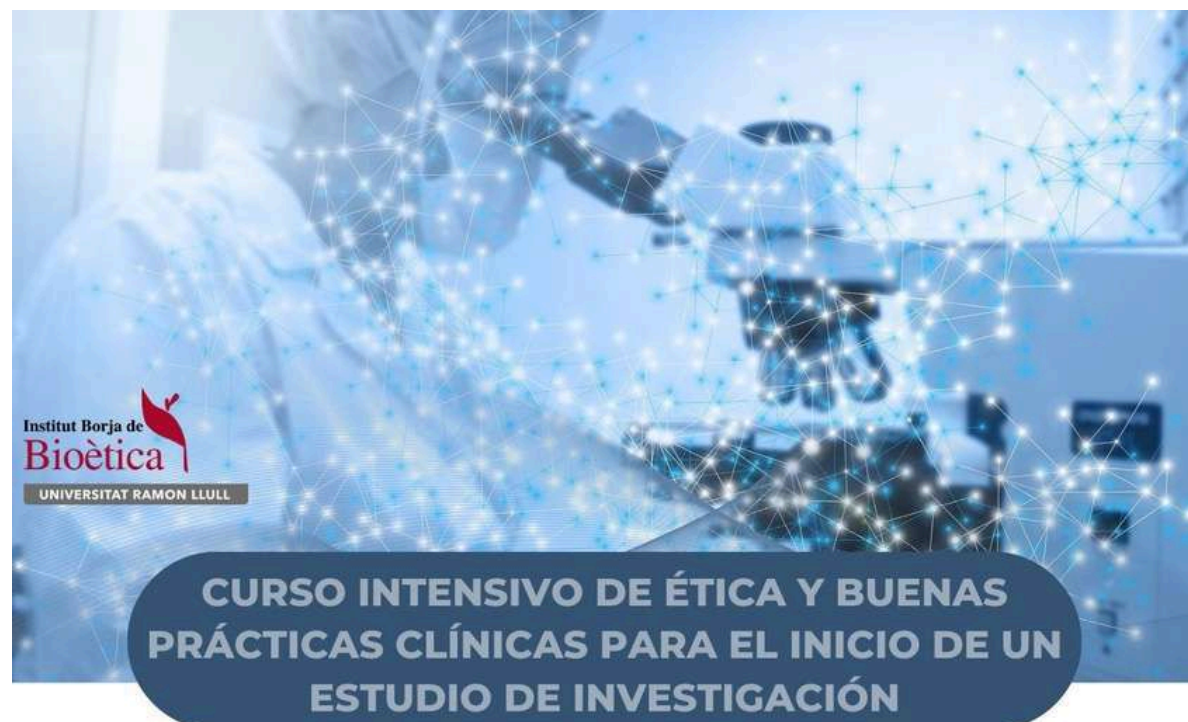

Cursos de formació continuada acreditada

La Bioètica és una disciplina essencial en la formació de professionals de la salut i el treball social, especialment en entorns complexos i canviants. Aquest curs bàsic respon a la necessitat de proporcionar eines per a identificar, plantejar i resoldre conflictes ètics en la pràctica assistencial.

Es realitzen 2 edicions anuals, a la primavera i a la tardor, és de modalitat mixta i consta de 70 hores.

En la formació sanitària acadèmica, els aspectes tècnics de la professió reben molta atenció, però l'ètica relacionada amb els assajos clínics sovint no es tracta amb suficient profunditat. Aquest curs se centra en proporcionar una visió ètica completa dels assajos clínics.

És un curs en línia de 15 hores que està en actiu tot l'any i es pot realitzar en 8 setmanes.

Cursos de formació continuada acreditada

Aquest curs prepara per a acompanyar processos de mort i dol, oferint propostes pedagògiques per a una vivència més saludable de la mort, tant social com personalment, en una societat que l'evita.

S'imparteix en una convocatòria única anual, en modalitat mixta, consta de 30 hores, i amb un màxim de 30 places.

El curs brinda formació en salut mental i discapacitat, enfocant-se en una pràctica ètica per a detectar i abordar problemàtiques, i aprofundeix en el nou marc legal sobre modificació de la capacitat.

S'imparteix en una convocatòria única anual, en modalitat mixta, consta de 25 hores, i amb un màxim de 30 places.

2ª convocatòria

En 2023 es va incorporar a l'oferta formativa el nou curs **Entendre i Atendre el Sofriment en la Clínica**. Es tracta d'una col·laboració amb el Foro Iberoamericano de Espiritualidad en Clínica (FIEC) amb el suport de la Sociedad Española de Cuidados Paliativos (SECPAL) i la col·laboració de l'Institut Borja de Bioètica-URL. En 2024 s'ha consolidat aquesta formació i s'ha realitzat la seva edició anual

34 Cursos In Company

Els nostres cursos de capacitació estan especialment dissenyats per a respondre a les necessitats específiques d'institucions del sector salut, social i sociosanitari. Oferim formació personalitzada i d'alt impacte per a potenciar les competències dels seus professionals i aconseguir resultats concrets.

Col·laboració en programes d'altres universitats

- Màster de Bioenginyeria, IQS. Participació en l'assignatura de *Bioethics*.
- Màster en Filosofia i Debats Contemporanis sobre les Arts i la Tecnologia (La Salle). Participació en l'assignatura de Bioètica i Tecnoètica.
- Curs d'Humanització. Parc Sanitari Sant Joan de Déu. Sessió Ètica i organització. 2 edicions.
- Curso Senyals Identitat, nivell II OHSJD. Sessió Bioetica. 2 edicions
- Curs directius OHSJD. Granada.
- Postgrau de Lideratge Mèdic. IFMIL- Consell de Col·legis de Metges.
- Postgrau de Gestió Sanitària, Universitat de Girona. Assignatura de Bioètica

- Màster en atenció psicoespiritual i espiritual UVIC: sessió aspectes bioètics en final de vida.
- Màster en Atenció Pal·liativa. UIC.
- Màster en Universitat Pontifícia de Comillas. Participació en 3 assignatures: Pediatria i menor madur; Professionalisme; Mort en nens.
- Especialista Universitari en Bioètica. Escola Andalusà Salut Pública. Ètica en pediatria.
- Curs Intensiu de Bioètica, en col·laboració amb la Universidad del Desarrollo de Xile.
- Magister en Bioètica. Universidad del Desarrollo - Clínica Alemana.

Jornades organitzades

CURS de la Universitat d'estiu Ramon Llull

La Jornada de la Universitat d'Estiu Ramon Llull de l'Institut Borja de Bioètica, “**Una ètica de cinema: com incorporar el cinema en la docència de la Bioètica**”, va tenir per objectiu la reflexió sobre l'ensenyament de la bioètica i la millora de les seves metodologies docents.

Principalment està destinada a professors de bioètica o persones que realitzin formacions en l'àmbit de la Bioètica i ètiques aplicades.

VIII UPDATE CURS D'ACTUALIZACIÓ EN BIOÈTICA

Anualment es realitza una jornada dedicada a aprofundir en aspectes d'actualitat en l'àmbit de la Bioètica. En 2024 es va realitzar sobre les "**Reflexions entorn de l'eutanàsia psiquiàtrica**"

VIII UPDATE - ONLINE

"REFLEXIONES EN TORNO A LA EUTANASIA PSIQUIÁTRICA"

Martes, 18 junio 2024 - 16.00h a 18.00h

JOSEP PIFARRÉ PAREDERO

Psiquiatra. Director Corporativo del Área Asistencial San Juan de Dios España.

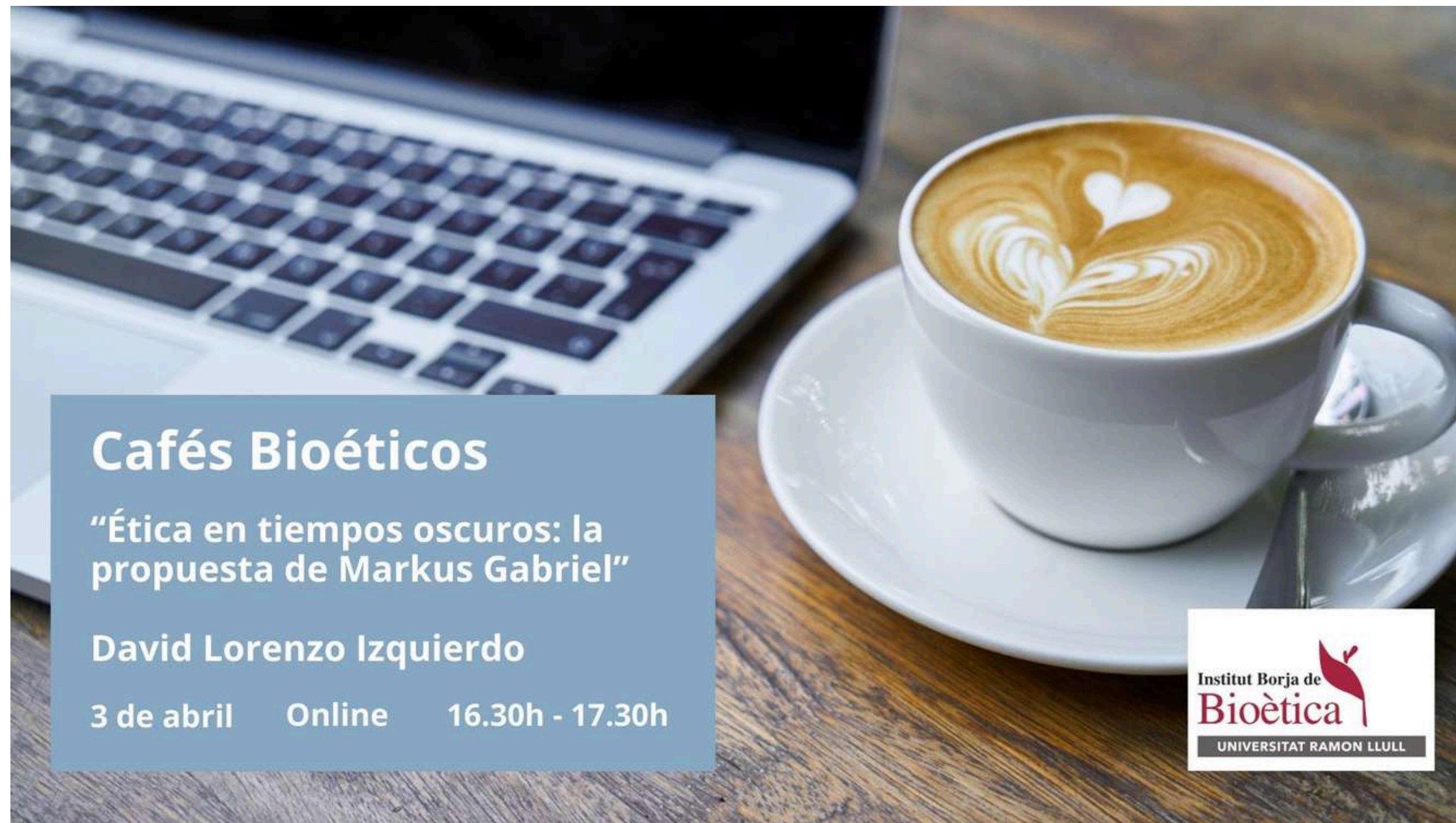
MANUEL MARTÍN CARRASCO

Psiquiatra. Director médico de los centros de Hermanas Hospitalarias en Navarra y País Vasco. Presidente de la Sociedad Española de Psiquiatría y Salud Mental.

[Inscripción gratuita](#)

Institut Borja de
Bioètica
UNIVERSITAT RAMON LLULL

Cafè bioètic-Espai IBB ALUMNI

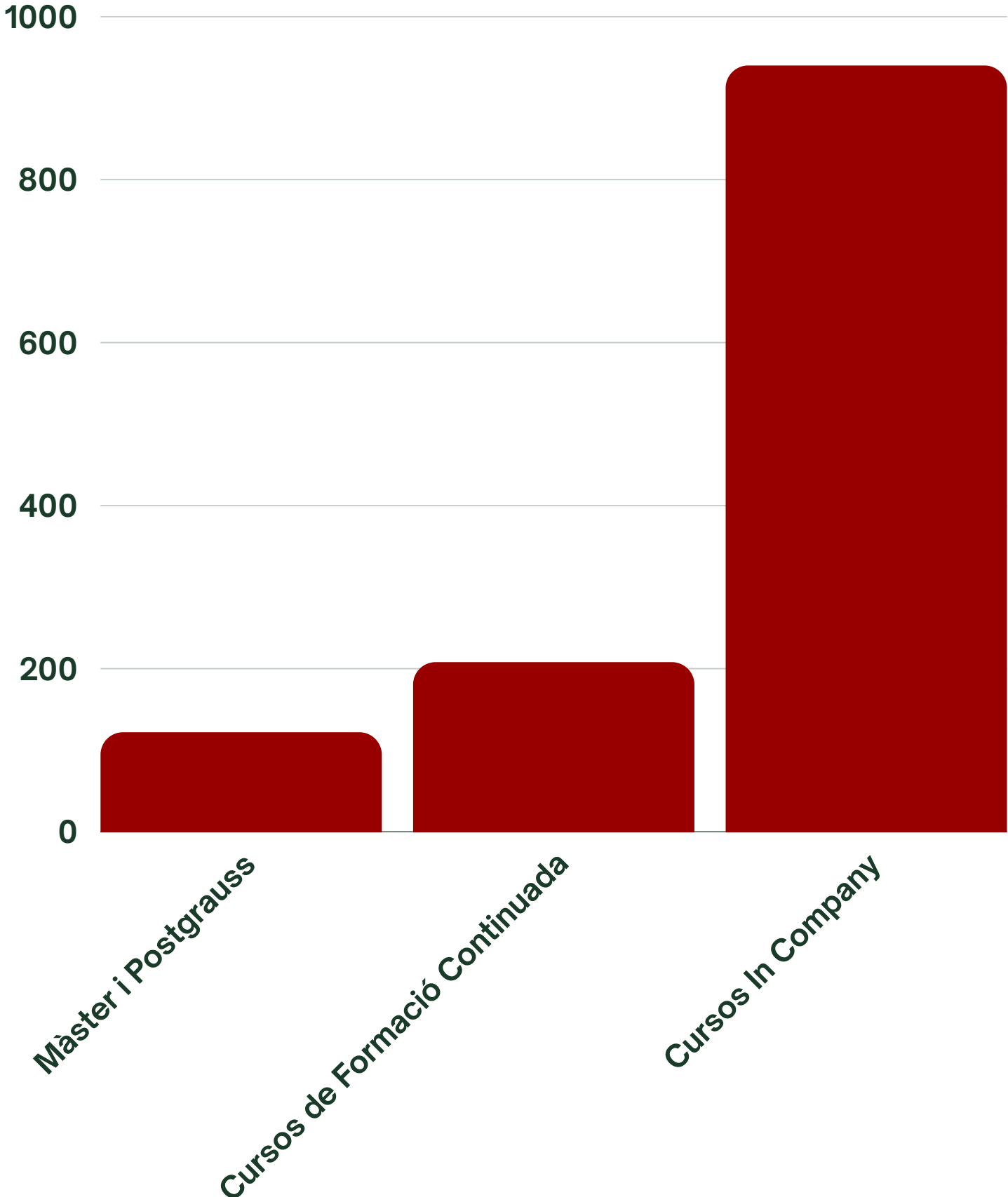
En 2024 la proposta del Cafè Bioètic, per al col·lectiu IBB ALUMNI, va consistir en aquesta proposta de trobada i diàleg que es va debatre al Campus Virtual.

Total Alumnes: 1270

**Aristos
Campus
Mundus**

**Campus
Excel·lència
Internacional**

Investigació

El Grup de Recerca en Bioètica (GIB) aposta per 6 línies principals de recerca

1

Ètica i Genètica

2

Desenvolupament ètic, empatia i
'burnout' en professionals sanitaris

3

Decisions sobre salut en nens i
adolescents

4

Dilemes ètics i distrès moral

5

Ètica i final de vida

6

Ètica i placenta artificial

2 seminaris 1 projecte

En 2024, el GIB es va centrar principalment en els seminaris de recerca sobre:

- Cansament vital i eutanàsia
- Placenta artificial

I el projecte

- Science4Pandemics, que va acabar en 2024

Doctorat en Salut, Benestar i Bioètica

3 tesis doctorals en curs amb les següents temàtiques:

- Raonament moral, sensibilitat ètica i empatia en estudiants de medicina i metges residents
- Anàlisi del vincle en infermeria en cronicitat en pediatria
- Ètica i Genètica

Coeditors de la Revista Iberoamericana de Bioètica i de la Ramon Llull Journal of Applied Ethics

La **Revista Iberoamericana de Bioètica** és una publicació quadrimestral Open Access editada per la Universitat Pontifícia Comillas, que promou una comprensió multidimensional de la bioètica, enfocada en el context iberoamericà.

La **Revista Ramon Llull Journal of Applied Ethics** és una publicació anual també Open Access, fundada en 2010, que es dedica a difondre articles originals sobre ètica aplicada, amb l'objectiu d'enriquir el debat ètic actual amb rigor acadèmic.

RAMON LLULL JOURNAL of APPLIED ETHICS

issue 15 - 2024

ISSN: 2013-8393

- ANTECEDENTS OF ETHICAL VISITOR BEHAVIOUR: THE CASE OF A NATURAL WORLD HERITAGE SITE IN SOUTH AFRICA
Michael Kuseni, Uwe P. Hermann & Portia Pearl Siyanda Sifolo
- THE MORAL GOODS OF THE PARENTAL RELATIONSHIP
Fernando Arancibia-Collao
- NONVIOLENT PROTEST IN AFRICA: ECHOES AND LESSONS FROM FELA ANIKULAPO KUTI
Noah Opeyemi, BALOGUN & Adejemi Johnson, Ademowo
- THE DIFFICULTY OF ETHICAL APPLICATION IN SMALL BUSINESS MARKETING AS REGARDS OF THE DIGITAL CUSTOMER
Sergio Sánchez Díaz
- THE ROLE OF STRUCTURAL ETHICS IN RESTRAINING "JAPA" AMONG CLINICIANS
Ikechukwu Monday Osebor
- PEDRO LAÍN ENTRALGO: A FUNDAMENTAL PREDECESSOR OF SPANISH BIOETHICS
Anna Blanché
- THE CASE FOR JUSTICE FOR ADJUNCTS
Andrew Pavelich
- CORPORATE CODES OF ETHICS, INFLUENTIAL FACTORS
Rui Caldeira, Alfonso Infante Moro & Miguel Varela

Herder

27 Articles publicats

Els articles han estat publicats en revistes com a *Anales de Pediatría*, *Gaceta Sanitaria*, *Educación Médica* i *Medicina Clínica* que estan ben posicionades en el camp de la medicina i les ciències de la salut. Unes altres com a *Religión y Escuela* s'enfoquen més en l'ètica i la filosofia aplicades a la vida cristiana i educativa.

- Alija M, Riaño I, Esquerda M. El menor en la legislación española. Una mirada desde la ética. *Anales de Pediatría*. 2024;101(5):337-343. Doi:10.1016/j.anpedi.2024.08.006.
- Amengual G, Boada I, Bosch-Veciana A, et al. Semblança col·lectiva. *Qüestions de vida cristiana*. 2024; 280: 17-56.
- Bofarull M, Torralba F, Suffo JA, Altisent M, Riaño I, Esquerda M. The minor in Spanish legislation: an ethics perspective. *An Pediatr (Engl Ed)*. 2024 Nov;101(5):337-343. Doi: 10.1016/j.anpede.2024.08.007.
- Bofarull M, Torralba F, Suffo JA, Altisent R, Esquerda M, Bertran J. Tensiones profesionales en la práctica clínica de la eutanasia: el papel del distrés moral. *Gac Sanit*. 2024;38:102411. Doi: 10.1016/j.gaceta.2024.102411.
- Bofarull M, Torralba F, Suffo JA, Altisent R, Esquerda M, Bertran J. Professional tensions in euthanasia clinical practice: the moral distress role. *Gac. Sanit*. 2024;38:102411-102411.
- Esquerda M, Garcia-Estañ J, Ruiz-Rosales A, Garcia-Abajo JM, Millan J. Relationship between academic climate and burnout in Spanish medical schools. *Educación Médica*. 2024;25(6): 1-6. Doi: 10.1016/j.edumed.2024.100955.
- Esquerda M, Pifarre J. La relación de confianza en salud mental. *Labor Hospitalaria*. 2024;04(336-337):52-60.
- Esquerda M, Pifarré-Esquerda F. Artificial intelligence in medicine: Ethical, deontological aspects and the impact on the doctor-patient relationship. *Med Clin (Barc)*. 2024 Aug 16;163(3):e44-e48. Doi: 10.1016/j.medcli.2024.03.003.
- Martí S, Ferrajoli L, Moratinos MA, et al. ¿Más armas para más paz? *El Ciervo*: revista mensual de pensamiento y cultura. 2024;806: 8-15 (és del F Torralba)
- Morillo A, Esquerda M, Riverola A, Cambra FJ. End-of-life decision-making in the neonatal intensive care unit. *Front Pediatr*. 2024;11:1352485-1352485. IF:2,100. (Q2).
- Pifarre J, Esquerda M, Torralba F, Bátiz J, Bofarull M. Persons with mental disorders and assisted dying practices in Spain: In response to Ramos et al. *Int J Law Psychiatry*. 2024; 94:101980. Doi: 10.1016/j.ijlp.2024.101980.

27 Articles publicats

Molts dels articles se centren en debats ètics, especialment en relació amb l'eutanàsia, la intel·ligència artificial, i la salut mental.

Diversos articles exploren temes filosòfics i religiosos, com el transhumanisme, la figura de Déu i la reflexió sobre l'exemplaritat.

La legislació sobre els menors, l'eutanàsia, i els drets de persones amb trastorns mentals són temes recurrents.

- Torralba A. Diéguez A. Cuerpos inadecuados. El desafío transhumanista a la filosofía [Inadequate bodies. The transhumanist challenge to philosophy] (Herder): book review. Ramon Llull journal of applied ethics. 2024;15:197-199.
- Torralba F. Dilemas éticos en la práctica de la Hospitalidad. Labor hospitalaria: organización y pastoral de la salud. 2024;340: 66-75.
- Torralba F. El transhumanisme: Una mirada panoràmica. Poblet. 2024. 41: 39-47.
- Torralba F. La qüestió de Déu en la poesia primerenca de Miquel Martí i Pol.Reduccions: revista de poesia.2024;121:162-181.
- Torralba F. Panorama de literatura religiosa, 2023. Serra d'Or. 2024:62-64.
- Torralba F. Plaza pública. ¿Somos la peste? Religión y escuela: la revista del profesorado de religión. 2024; 377: 36-36.
- Torralba F. Plaza pública. A vueltas con la ejemplaridad. Religión y escuela: la revista del profesorado de religión. 2024; 380:36-36.
- Torralba F. Plaza pública. Contra la opacidad de los algoritmos. Religión y escuela: la revista del profesorado de religión. 2024;376: 36-36.
- Torralba F. Plaza pública. El valor de la admiración. Religión y escuela: la revista del profesorado de religión. 2024; 384: 32-32
- Torralba F. Plaza pública. El valor de la singularidad. Religión y escuela: la revista del profesorado de religión. 2024;385: 32-32.
- Torralba F. Plaza pública. La hora de la tecnoética. Religión y escuela: la revista del profesorado de religión. 2024;379: 32-32.
- Torralba F. Plaza pública. Las contrariedades: una ocasión. Religión y escuela: la revista del profesorado de religión. 2024; 383: 36-36.
- Torralba F. Plaza pública. Superar barreras. Religión y escuela: la revista del profesorado de religión. 2024; 381-382: 48-48.
- Torralba F. Plaza pública. Una globalización con alma.Religión y escuela: la revista del profesorado de religión. 2024;378:36-36.
- Torralba F. Søren Kierkegaard's influence on American existential psychology. Tribuna plural : la revista científica. 2024; 28: 219-238.

6 capítols de llibres i 1 llibre publicat

També s'aborda la relació entre el professional de la salut i els pacients, tenint en compte aspectes com la confiança, el clima acadèmic, i les decisions de final de vida.

Capítols de llibres:

- Esquerda M. El cristianisme de Gol i Gurina i el seu impacte en la bioètica mèdica: un cristià autònom, solidari i joiós. En: Bruguera M, Basora J. Jordi Gol i Gurina, un metge humanista. Barcelona: Col·legi de Metges de Barcelona; 2024. ISBN: 9788409661015.
- Esquerda M. El sufrimiento de los niños. En: de la Torre FJ. En: Del sufrimiento insoportable al sufrimiento soportable: caminos de transformación y afrontamiento del sufrimiento. Madrid: Dykinson; 2024. p. 97-110. ISBN 9788410703209.
- Pifarré J, Esquerda M. Bioètica y paradigmas en Salud Mental. En: Amo R, coord. Cuestiones bioéticas de la Salud Mental. Madrid: Universidad Pontificia de Comillas; 2024. p. 35-58. ISBN 9788473991551.
- Torralba F. Afrontar el cansancio vital. En: Del sufrimiento insoportable al sufrimiento soportable: caminos de transformación y afrontamiento del sufrimiento / coord. per Francisco Javier de la Torre Díaz. Madrid: Dykinson; 2024. , p. 133-142. ISBN 9788410703209.
- Torralba F. Justicia y perdón. Fundamentos de la paz. En: Retos vitales para una nueva era: El valor de la verdad: Hacia una nueva era del orden global. coord. per Real Academia Europea de Doctores, Vol. 2, 2024. p. 717-732 ISBN 9788409658947.
- Torralba F. The Semantic Richness of the notion of dignity. En: Human Rights and Social Justice / coord. per José María Puyol Montero. Valencia: Tirant lo Blanc; 2024. p. 21-36. ISBN 9788410712034.

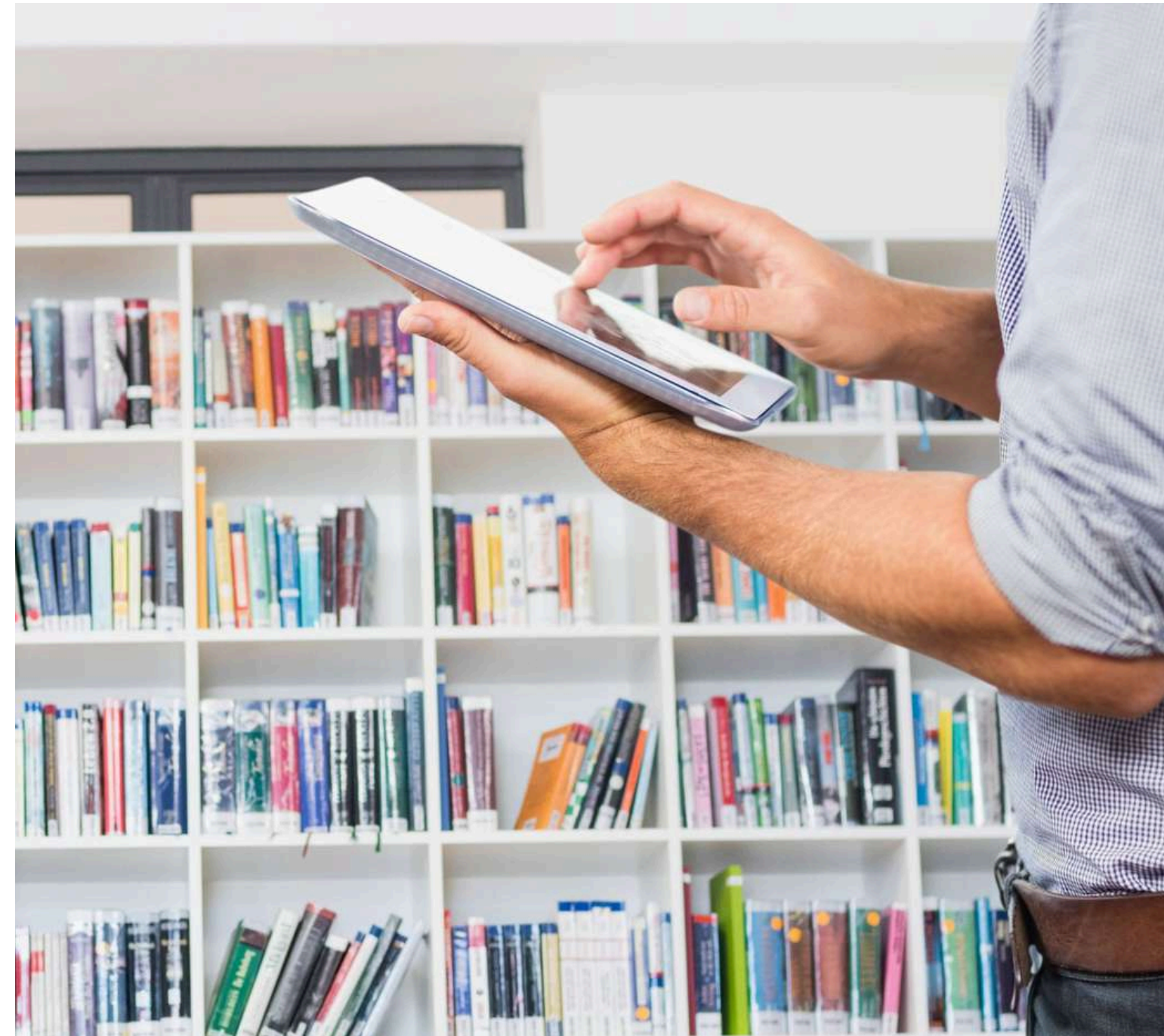
Llibre:

- Torralba F. Els mestres de la sospita : Marx, Nietzsche, Freud. Barcelona : Fragmenta Editorial; 2024. ISBN: 9788410188372.

Biblioteca digital

La Biblioteca ofereix l'accés digital a les principals publicacions electròniques en Bioètica.

El seu fons documental i bibliogràfic la converteix en una de les biblioteques especialitzades en Bioètica més importants d'Espanya i una de les més completes d'Europa.

Revistas-e

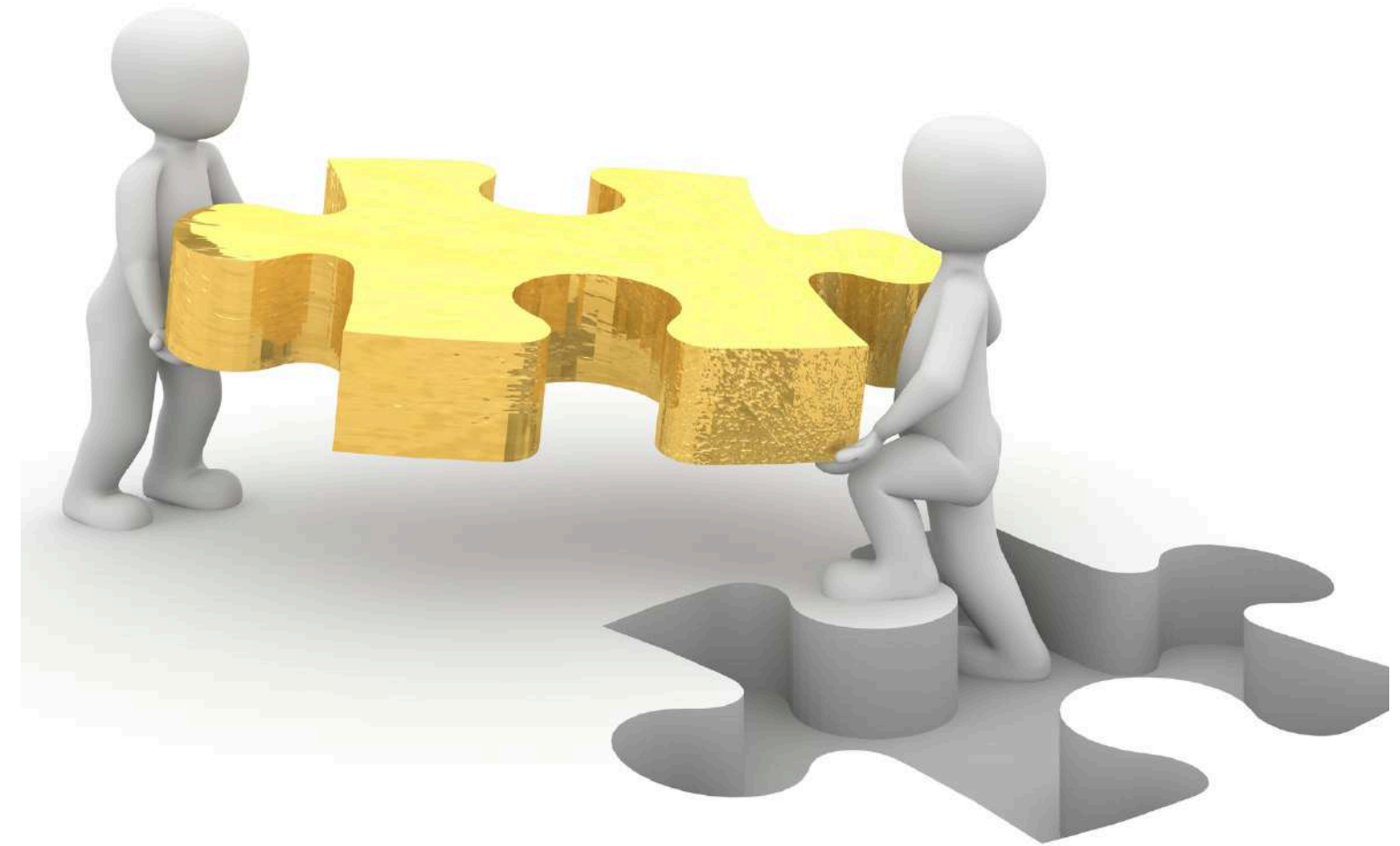
- American Journal of Law & Medicine
- Bioethics Package
- Biomedical Engineering
- Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics
- Christian Bioethics
- Clinical Ethics
- Environmental Ethics
- Ethics: An international journal of Social, Political & Legal Philosophy
- Ethics & Human Research
- Ethics & Medicine
- Ethical Theory and Moral Practice
- Hastings Center Report
- HEC Forum
- Human Life Review
- Issues in Law & Medicine
- Journal of Bioethical Inquiry
- Journal of Medical Ethics
- Journal of Religious Ethics
- Monash Bioethics Review
- Philosophy and Public Affairs
- Science and Engineering Ethics
- The American Journal of Bioethics
- AJOB Neuroscience
- AJOB Empirical Bioethics
- The Journal of Clinical Ethics
- The Journal of Ethics
- Theoretical Medicine and Bioethics
- Kennedy Institute of Ethics Journal

Assessoria Ètica

9 Comitès d'Ètica Assistencial

- Comitè Ètica Assistencial Hospital Sant Joan de Déu Esplugues
- Comitè Ètica Social OHSJD
- Comitè Ètica Assistencial Hospital Sagrat Cor, Germanes Hospitalàries Martorell
- Comitè Ètica Assistencial Parc sanitari Sant Joan de Déu.
- Comitè Ètica Assistencial Centres Sociosanitaris Catòlics de Catalunya
- Comitè Ètica Assistencial Sant Joan de Déu Terres de Lleida
- Consell Ètica i Bones Pràctiques, La Unió Catalana d'Hospitals
- Comitè Ètica SEMFYC
- Ombudsperson Fundació de Recerca SJD

¡Nou! Comitè d'Ètica de l'Educació de la FECC

El dia 9 de desembre de 2024 es va constituir el Comitè d'Ètica d'Educació de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya (FECC), en col·laboració amb l'Institut Borja de Bioètica-URL, amb l'objectiu de donar suport i ajut a les institucions i persones vinculades a la FECC en qüestions ètiques relatives a l'àmbit educatiu. Es tracta del primer comitè d'ètica en aquest àmbit de l'estat espanyol.

Institucional

El Patronat de l'Institut Borja de Bioètica (IBB) - URL va designar a David Lorenzo Izquierdo nou director general de l'IBB-URL. El rector de la Universitat Ramon Llull, Josep Antoni Rom Rodríguez, d'acord amb els estatuts de la Universitat, va procedir al seu nomenament.

“

...entenc la Bioètica “com la cerca de l'excel·lència moral en l'àmbit de la salut i l'assistència”

3 Nous convenis

- Conveni marc de col·laboració entre HOSPITAL MATERNINFANTIL SANT JOAN DE DÉU-BARCELONA i INSTITUT BORJA DE BIOÈTICA, per a establir el desenvolupament d'estratègies de col·laboració quant a la docència, l'assessorament i la recerca en el camp de la bioètica aplicada a l'àmbit clínic, assistencial, sociosanitari i de gestió.
- Conveni de col·laboració entre UNIVERSITAT RAMON LLULL, INSTITUT BORJA DE BIOÈTICA i FUNDACION SECPAL, per a la realització conjunta del “Màster de formació permanent en acompanyament espiritual en clínica”.
- Conveni de col·laboració entre FUNDACIÓ PRIVADA PER A LA RECERCA I LA DOCÈNCIA SANT JOAN DE DÉU i INSTITUT BORJA DE BIOÈTICA, per a proporcionar el marc de col·laboració en recerca científica en el marc del projecte de Placenta Artificial liderat pel Dr. Gratacós des de BCNatal.

L'Institut Borja de Bioètica organitza el VI Memorial Francesc Abel i gradua les promocions de màster i del títol d'expert universitari

El divendres 11 d'octubre de 2024 va tenir lloc, a l'auditori de SJD Pediatric Cancer Center Barcelona, l'acte de graduació de les promocions 2020-22 i 2022-24 del Màster universitari en Bioètica i de la 6a i 7a promoció de l'Expert Universitari en Bioètica Aplicada en l'àmbit clínic i assistencial, organitzat per l'Institut Borja de Bioètica-URL en el marc del VI Memorial Francesc Abel, en honor de qui va ser el seu president i fundador.

Transferència de coneixement

40 conferències i taules rodones

La participació en les jornades i congressos esmentats reflecteixen un enfocament ètic i humanitzat de la medicina, subratllant la importància de l'educació ètica, la comunicació efectiva, el respecte a l'autonomia del pacient i la integració de la tecnologia sense perdre de vista els valors fonamentals de la medicina.

Destaquem pel seu interès algunes d'elles.

- 10 Workshop Internacional. Cátedra WeCare - UIC. Los profesionales ante las necesidades paliativas y el sufrimiento. Preguntas y respuestas sobre decisiones al final de la vida desde una perspectiva ética. (Dr. David Lorenzo).
- XV Jornadas de Inmunizaciones del CAV (Comité Asesor de Vacunas) de la AEP (Asociación Española de Pediatría). Mesa: Inteligencia artificial y ética en la era de las vacunas: un dialogo crucial. “Lo que vale y lo que no en vacunas. Ética para novatos”. (Dra. Montserrat Esquerda).
- VIII Jornadas Anuales Tecnología vs humanización. Mesa inaugural: “Ética, paciente y salud ¿cómo encajar humanismo y tecnología?”. Acadèmia Mèdica Balear. (Dra. Montserrat Esquerda).
- XVI Congreso Nacional de la SEHOP 24.Sociedad Española de Hematología y Oncología Pediátricas. Mesa redonda. Comunicación. Acompañamiento. Conversaciones difíciles en Pediatría: Plan anticipado de cuidados, plan de cuidados compartido. (Dra. Montserrat Esquerda).
- XIX Curso de Verano “Enseñanza e Investigación en Bioética”. Conferencia inaugural “La formación humanística de los profesionales de la salud”. Dr. Francesc Torralba. Cátedra de Profesionalismo y Ética Clínica Universidad de Zaragoza; Colegio Oficial de Médicos de Zaragoza; Facultad de Medicina. Universidad de Zaragoza, OMC. Zaragoza.
- Sociedad Española de Oncología Médica (SEOM). Conectando avances.Ganando vida. Sesión: Bioética Verdad Tolerable y autonomía del paciente. (Dra. Montserrat Esquerda).
- XVII Congreso Nacional de Psiquiatría. Sociedad Española de Psiquiatría y Salud Mental. SIMPOSIO Nuevos retos en bioética. Toma de decisiones compartida, autonomía versus vulnerabilidad. Más allá del debate de la eutanasia en psiquiatría. Hacia modelos de autonomía relacional. (Dra. Montserrat Esquerda).
- I Jornada d'Immunitzacions de l'ACIP. Associació Catalana d'Infermeria Pediàtrica. Conferència “Ètica i vacunació pediàtrica”. “Què fem davant la reticència vacunal”. (Dra. Montserrat Esquerda).
- Pioneering the future of generative AI tools in healthcare. GenAI Health Hack. Panell: Desenmascarant els biaxos: Reptes ètics de la IA generativa en l'àmbitde la salut. (Dra. Montserrat Esquerda). Hospital Clínic de Barcelona. Universitat de Barcelona.
- EACME Annual Conference 2024. Translating Ethics into Healthcare Practice and Research. Potentials and Risks. Comunicación: Ethical considerations in psychiatric euthanasia.Halle/Saale, Germany (Dra. Montserrat Esquera, Dr. David Lorenzo y Margarita Bofarull).

Congrés de la Pontifícia Acadèmia per a la Vida

Margarita Bofarull, presidenta del Patronat de l'Institut Borja de Bioètica i membre del Consell directiu de la Pontifícia Acadèmia per a la Vida, va participar en el Congrés i Assemblea General de la Pontifícia Acadèmia per a la Vida, centrat en el tema "Humans: Significat i reptes", on es van debatre els desafiaments ètics davant els avanços tecnocientífics. L'esdeveniment va reunir a destacats experts internacionals i va comptar amb un discurs del papa Francesc, qui va subratllar la necessitat d'una cultura que integri ciència, tecnologia i una visió antropològica que reconegui la singularitat de l'ésser humà.

EACME ANNUAL CONFERENCE 2024

En el Congrés Anual de l'EACME, que es va celebrar a Alemanya, es va impartir la ponència “Ethical considerations in psychiatric euthanasia” a càrrec de la directora, Montserrat Esquerda que va analitzar els dilemes ètics de l'eutanàsia en pacients amb trastorns mentals, enfocant-se en la capacitat del pacient per a decidir, la dificultat de diagnosticar incurabilitat en psiquiatria i la subjectivitat del sofriment. Es va destacar la necessitat de protegir aquests pacients i enfortir els tractaments i suports abans de considerar l'eutanàsia.

I Congrés de Bioètica SJD Espanya

El I Congrés de Bioètica Sant Joan De Déu Espanya 2024, titulat "Ètica, Humanització i Hospitalitat", es va centrar en la reflexió ètica aplicada a situacions crítiques en l'àmbit soci-sanitari.

L'Institut Borja de Bioètica-URL va col·laborar en l'organització, va formar part del seu Comitè Científic i diversos membres de l'equip acadèmic van participar en el Congrés: Montserrat Esquerda, directora; Francisco José Cambra i Francesc Torralba, i Margarita Bofarull, presidenta del patronat. També David Lorenzo va moderar una taula rodona.

I Congreso de Bioética San Juan de Dios en España

"Ética, Humanización y Hospitalidad"

Madrid 1 - 3 octubre 2024

2nd International Conference on Aporophobia

Organitzada pel IQS, l'Institut Borja de Bioètica, amb el seu aval i col·laboració, va formar part de l'organització d'aquesta segona conferència internacional sobre Aporophobia que es va celebrar a la tardor de 2024.

David Lorenzo, va moderar la sessió 6 sobre "Aporofòbia i solitud".

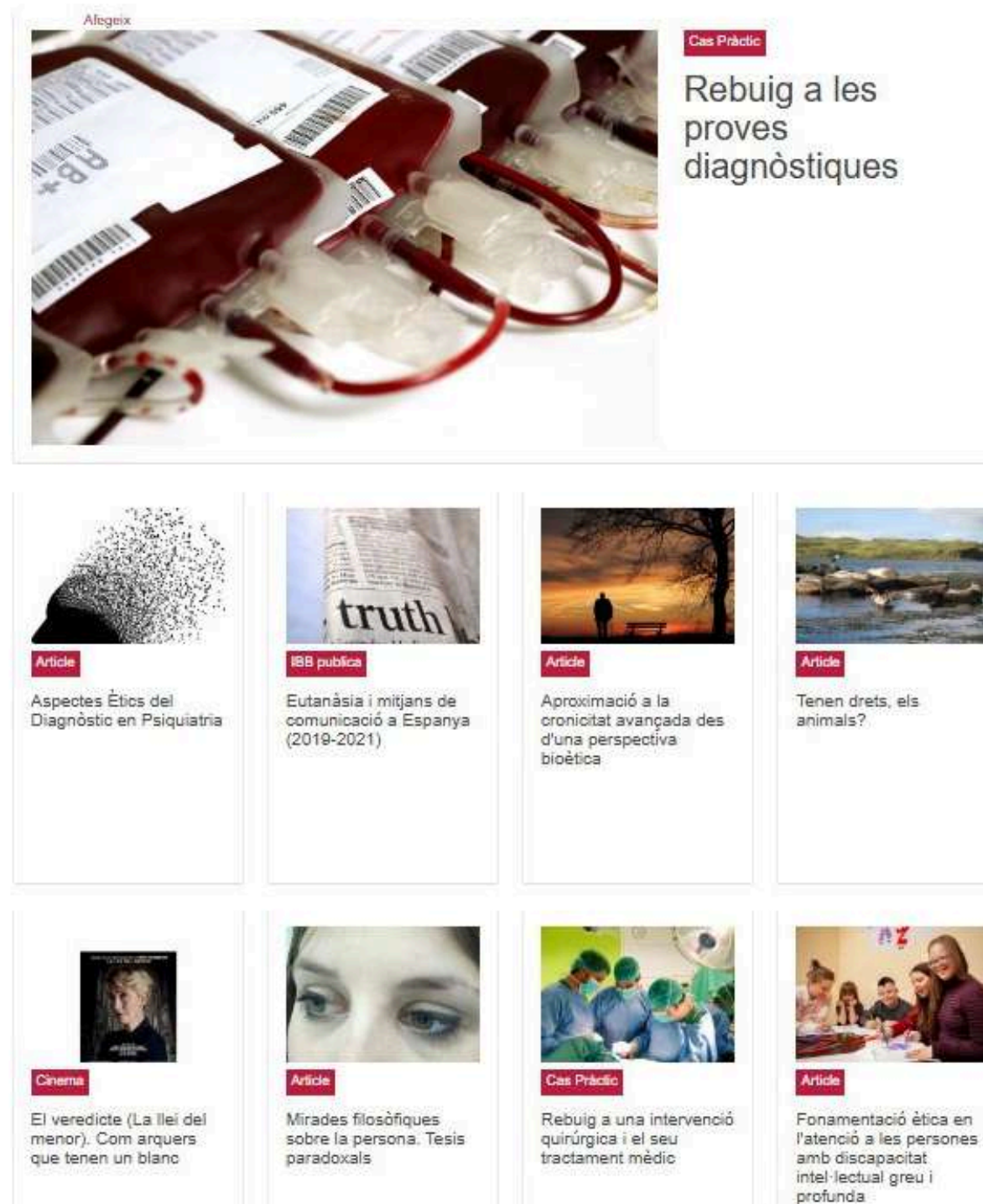
Canal *Bioètica & debat*

El Blog *Bioètica & Debat* és un espai dins de la nostra Web que connecta amb persones interessades en temes molt diversos, des de l'atenció mèdica i la genètica fins a la salut mental i altres dilemes ètics del dia a dia. La varietat de continguts i l'ús del català i el castellà mostren una voluntat d'arribar a un públic ampli i divers.

Durant l'any 2024 s'han realitzat **42 entrades** en el Canal, en les diferents categories, amb un total de **43.943 visualitzacions**.

BIOÈTICA & DEBAT

Parlem de Bioètica: passat, present i futur

Allegrix
Cas Pràctic
Rebuig a les proves diagnòstiques

Article
Aspectes Ètics del Diagnòstic en Psiquiatria

IBB publica
Eutanàsia i mitjans de comunicació a Espanya (2019-2021)

Article
Aproximació a la cronicitat avançada des d'una perspectiva bioètica

Article
Tenen drets, els animals?

Cinema
El veredict (La llei del menor). Com arquers que tenen un blanc

Article
Mirades filosòfiques sobre la persona. Tesis paradoxals

Cas Pràctic
Rebuig a una intervenció quirúrgica i el seu tractament mèdic

Article
Fonamentació ètica en l'atenció a les persones amb discapacitat intel·lectual greu i profunda

Comunicació

Durant 2024, diversos membres de l'Institut Borja de Bioètica han participat activament en espais de comunicació i divulgació sobre temes clau d'ètica, ciència i societat.

Montserrat Esquerda ha intervingut com a referent en bioètica en diferents mitjans:

- 3/2/2024, El Suplement (Catalunya Ràdio): Va reflexionar sobre el cas judicial d'una transfusió de sang a un testimoni de Jehovà, abordant el conflicte entre autonomia i responsabilitat mèdica.
- 22/3/2024, El matí de Catalunya Ràdio: Va analitzar el primer trasplantament d'un ronyó de porc a un humà, explorant els dilemes bioètics que plantegen les fronteres de la biotecnologia.
- 15/6/2024, Ràdio 4 (El Pla B): Participació en una tertúlia sobre com afrontar la mort pròpia i aliena, amb referència al cas públic de Michael Schumacher.
- 22/8/2024, El País: Declaracions destacant que l'empatia en medicina té efectes terapèutics reals, més enllà del valor humà.

Comunicació

Aquest conjunt d'intervencions reflecteix el compromís ferm del nostre equip amb la divulgació rigorosa i la reflexió ètica en els grans reptes de la medicina, la tecnologia i l'educació

- Masterclass en línia amb Francesc Torralba: “Bioètica: Quan la ciència no és suficient”, dins de la campanya del Màster Universitari en Bioètica.
- Seminari web de presentació del 3r Quadern del Consell d'Ètica i Bones Pràctiques de La Unió, on Montse Esquerda va exposar el decàleg per a una IA responsable en l'àmbit sanitari i social.

David Lorenzo, nou director de l'Institut Borja de Bioètica:

- Entrevista a Ràdio Vilamajor (10/7/2024) en el programa El gat de Schrödinger, parlant sobre la dimensió ètica de la ciència i la tecnologia.
- Entrevista a Diario Médico (22/10/2024), on va defensar la figura d'un consultor en ètica clínica al costat del llit del pacient.

Finalment, cal destacar la col·laboració entre la FECC i l'Institut Borja de Bioètica per a la creació del Comitè d'Ètica d'Educació, amb entrevista a Marta Pomés a Catalunya Cristiana.

Masterclass

L'Institut Borja de Bioètica-URL va organitzar, en el marc del Màster Universitari en Bioètica la masterclass en línia "Bioètica: Quan la ciència no és suficient"
Malgrat els avanços científics, hi ha preocupacions ètiques que han d'abordar-se per a garantir que l'aplicació d'aquestes tecnologies no violi principis ètics fonamentals, com la dignitat humana, la justícia i el respecte a l'autonomia individual.

MASTERCLASS ONLINE
“BIOÉTICA: CUANDO LA CIENCIA NO ES SUFICIENTE”

Miércoles, 22 mayo 2024 - 16.30 h.

FRANCESC TORRALBA
Doctor en Filosofía. Doctor en Teología. Doctor en Pedagogía.
Profesor del Institut Borja de Bioètica-URL.

MONTSERRAT ESQUERDA
Doctora en Medicina. Pediatra. Psicóloga. Directora del
Máster Universitario en Bioética. Directora del Institut Borja
de Bioètica-URL.

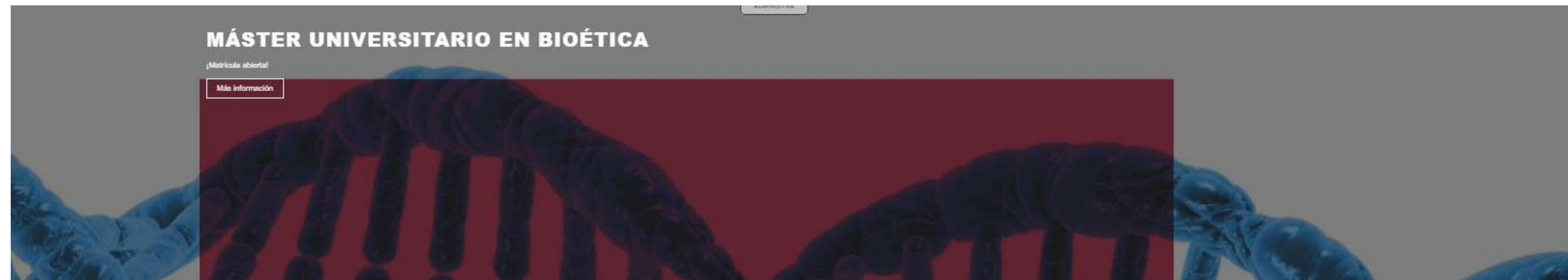
[Inscripción gratuita](#)

UNIVERSITAT RAMON LLULL

MÁSTER UNIVERSITARIO EN BIOÉTICA

Web corporativa: ibioetica.url.edu

Hi ha hagut un increment de **37.111 usuaris nous** amb un gran nombre de visitants de Llatinoamèrica, principalment de països com Colòmbia, Mèxic, Xile i l'Argentina el que equival a un **increment del 63% en visites a la Web**.

INSTITUT BORJA DE BIOÈTICA

El Institut Borja de Bioètica es, desde su creación el 1976, una institución pionera en Europa en el estudio de la bioética. Analiza y reflexiona sobre los problemas éticos que plantean los progresos de las ciencias médicas y biológicas, tarea para la cual dispone de un grupo de investigación propio. Ofrece una formación especializada para los profesionales de las ciencias de la salud y del ámbito social mediante el máster universitario en Bioética y cursos de formación de posgrado, así como varios cursos de formación continuada.

The infographic is set against a background of green leaves. On the left, the year '2023' is displayed above the number '58.801'. On the right, the year '2024' is displayed above the number '95.916'. In the center, the heading 'OFERTA FORMATIVA' is followed by a short paragraph: 'Las actividades del Instituto en el campo de la docencia tienen una larga trayectoria y han pasado por nuestros cursos muchos profesionales de diferentes ámbitos, completando así su formación de grado.' Below this text is a grid of six red boxes, each containing an icon and a course name:

- FORMACIÓN IN COMPANY** (Icon: three people)
- MÁSTER UNIVERSITARIO EN BIOÉTICA** (Icon: graduation cap)
- EXPERTO UNIVERSITARIO EN BIOÉTICA APLICADA EN EL ÁMBITO CLÍNICO Y ASISTENCIAL** (Icon: first aid kit)
- CURSO DE INICIACIÓN EN BIOÉTICA** (Icon: leaf)
- CURSO INTENSIVO DE ÉTICA Y BUENAS PRÁCTICAS CLÍNICAS PARA EL INICIO DE UN ESTUDIO DE INVESTIGACIÓN** (Icon: DNA helix)
- JORNADA UERL** (Icon: scale of justice)

Xarxes Socials

Les xarxes socials han transformat per complet la manera en què ens comuniquem, compartim informació i ens connectem amb uns altres.

Avui dia, plataformes com **Twitter**, **Facebook** i **LinkedIn** s'han convertit en eines essencials per a establir relacions, compartir contingut i mantenir-se actualitzat.

 YouTube: Amb 6 vídeos pujats en el nostre canal, continuem apostant pel poder del contingut visual.

 Newsletters: Amb 12 butlletins enviats, nostres butlletins continuen sent una eina fonamental per a mantenir informada a la nostra comunitat amb contingut exclusiu, actualitzacions i novetats.

Informació Econòmica

Informació econòmica

Informació econòmica i financera que es posa a la disposició del Patronat:

- Anualment: Comptes Anuals de l'Entitat
- Anualment: Pressupost de l'Entitat
- Qualsevol altre tipus d'informació que es consideri rellevant i oportú el seu coneixement per part del Patronat

Contacte

c/Santa Rosa 6
08950 Esplugues Ll. (Barcelona)

Web

www.iborjabioetica.url.edu

Telèfon

+34 93 600 61 06

Email

bioetica@ibb.url.edu

